

Research Paper

Perceived Challenges of the Intergenerational Gap among Elderly Adults: A Qualitative Study

Afsaneh Pourmollamirza¹, Leila Valizadeh², Elham Navab³, Hossein Matlabi⁴, *Vahid Zamanzadeh⁵

1. Department of Geriatric Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
2. Department of Pediatric Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
3. Department of Geriatric Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
4. Department of Geriatric Health, Faculty of Health Sciences, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran.
5. Department of medical-Surgical Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Citation Pourmollamirza A, Valizadeh L, Navab E, Matlabi H, Zamanzadeh V. [Perceived Challenges of the Intergenerational Gap among Elderly Adults: A Qualitative Study (Persian)]. *Iranian Journal of Ageing*. 2026; 21(1):140-153. <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2025.4129.1>

doi <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2025.4129.1>

ABSTRACT

Objectives The intergenerational gap, as one of the prominent consequences of social, cultural, and technological transformations in societies, has led to significant changes in relationships between the elderly and younger generations. The present study aimed at discovering and explaining the perceived challenges of the elderly regarding the intergenerational gap.

Methods & Materials This qualitative study was conducted in Tehran, Iran, between 2023 and 2024. The participants included 21 elderly individuals (11 women and 10 men) aged between 65 and 80 years, who were selected through purposive sampling. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using the steps of qualitative content analysis.

Results Data analysis led to the extraction of 97 initial codes, which were ultimately classified into three main categories: (1) Rejection: the experience of reduced communication between the elderly and the younger generation and the feeling of being sidelined from family and social contexts; (2) Diminished dignity: the perception of decreased respect, disregard for the roles and experiences of the elderly, and a decline in their social position among the younger generation; and (3) Intergenerational conflicts: the emergence of tensions and incompatibilities between the elderly and the younger generation.

Conclusion The results of this study show that, from the perspective of the elderly, the intergenerational gap is a multidimensional phenomenon that can lead to negative experiences and unpleasant challenges. These challenges may expose the elderly generation to various disorders. Therefore, it is necessary for policymakers, social planners, and aging-related professionals to adopt intergenerational approaches that facilitate effective interaction and dialogue between generations and to take steps toward reducing the intergenerational gap through cultural, educational, and social programs.

Keywords Intergenerational gap, Elderly, Qualitative content analysis

Article Info:

Received: 14 Apr 2025

Accepted: 22 Jul 2025

Available Online: 01 Apr 2026

* Corresponding Author:

Vahid Zamanzadeh, Professor.

Address: Department of medical-Surgical Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 88655366

E-mail: zamanzadeh@sbmu.ac.ir

Copyright © 2026 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

The generation gap refers to the mutual lack of understanding between older and younger generations regarding each other's values and attitudes, which has become a significant social challenge in many societies, particularly in Asian countries, such as Iran. This gap often arises from the conflict between tradition and modernity. The changes brought about by modernization manifested in family structures, individual attitudes, culture, and technology contribute to the emergence of intergenerational disparities. The generation gap, by fostering intergenerational conflict, can pose challenges for societies and different age groups. Studies conducted in various countries indicate that older adults, influenced by this gap, may face fundamental difficulties. Given the scarcity of localized research in Iran, the present study aimed to explore the perceived challenges of older adults regarding the generation gap.

Methods and Materials

This qualitative study employed the conventional content analysis method. The study population included older adults, who were selected through purposive sampling from among older adults living in Tehran, Iran. The study included 21 older adults (11 women and 10 men), aged between 65 and 80 years. Data were collected through in-depth, semi-structured, face-to-face individual interviews. The time and location of the interviews were chosen by the participants. An interview guide was developed by the research team to conduct the interviews. The interviews were conducted by a researcher with prior experience in qualitative research interviewing, from September 2023 to September 2024. The interviews continued until theoretical data saturation. All interviews were audio-recorded and transcribed verbatim. The transcribed texts were used as the primary data for the study. Both the audio recordings and transcripts were reviewed multiple times by the researcher to gain a comprehensive understanding. Data collection and analysis were carried out simultaneously. For data analysis, the conventional content analysis method developed by Graneheim and Lundman (2004) [22] was used. During the analysis process, meaning units—such as words, sentences, or paragraphs relevant to the interview questions—were identified and extracted from the transcripts. These units were then coded. Codes with similar content were grouped into subcategories, which were then merged to form categories. Data management was facilitated using MAXQDA software, version 11. To evaluate the trustworthiness of the study, criteria introduced by Lincoln and Guba (credibil-

ity, transferability, dependability and confirmability) were used. This article was reported according to the Standards for Reporting Qualitative Research (SRQR) checklist.

Results

The analysis of the interviews led to the emergence of eleven sub-categories and 3 categories, which are presented in Table 1.

Rejection

This concept refers to a state in which an elderly individual feels excluded from social groups, the community, and their surrounding environment. Through their interactions with younger generations in various settings, older adults form a self-concept characterized by negative dimensions, such as imposed loneliness and isolation, disruption of communication, and marginalized individual and disrupted social participation.

Diminished dignity

Old age is perceived by individuals as a phase of life during which they expect to be treated with dignity and respect by others. However, the experiences of the elderly indicate that the generational gap, by influencing the culture and values of the younger generation, has weakened their regard for the elderly, thereby undermining the elders' social status and standing. This sense of diminished status is marked by decreased respect in interactions, weakened authority, limitations in power and influence, and limited participation in decision-making.

Intergenerational Conflicts

Different time periods are characterized by unique conditions and features. People living in a particular era tend to develop significant differences in beliefs, values, and behaviors compared to those from other generations due to the influence of their specific social contexts. In recent years, modernization has profoundly shaped societal changes. Generations that have grown up during this transformation possess fundamental differences from their predecessors. Moreover, the rapid pace of societal change has made it difficult for the elderly to adapt and keep up, leading to the emergence of intergenerational conflicts. These conflicts manifest in various forms and dimensions, with older adults reporting diverse experiences of disagreement, debate, and dispute in their personal, familial, and social interactions with the younger generation.

Table 1. Categories and sub-categories of intergenerational gap challenges as perceived by the elderly

Category	Sub Category
Rejection	Imposed loneliness and isolation
	Disruption of communication
	Marginalized individual
	Disrupted social participation
Diminished dignity	Decreased respect in interactions
	Weakened authority
	Limited power and influence
	Limited participation in decision-making
Intergenerational conflicts	Disagreement in beliefs, values, and behaviors
	Debate over beliefs, values, and behaviors
	Dispute over beliefs, values, and behaviors

Conclusion

The intergenerational gap between older adults and the younger generation constitutes a complex and multidimensional social phenomenon with potentially significant consequences for the psychological well-being, social functioning, and quality of life of the elderly. The findings of this study, consistent with prior research, suggest that older adults perceive this gap as a profound challenge encompassing various dimensions. This challenge manifests in social exclusion, diminished dignity, and intergenerational conflicts, which can generate adverse outcomes for the elderly, negatively affecting their health and overall quality of life. The insights derived from this study highlight the necessity of designing, implementing, and promoting targeted interventions to address the challenges faced by older adults due to the generational divide.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study was approved by the Ethics Committee of Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran (Code:IR.SBMU.PHARMACY.REC.1402.012). Prior to the study, the study objectives and methods were explained to the participants, and they signed a written informed consent form.

Funding

This article was extended from the PhD thesis of Afsaneh Pourmollamirza, funded by the [Shahid Beheshti University of Medical Sciences](#).

Authors' contributions

Conceptualization: Afsaneh Pourmollamirza, Vahid Zamanzadeh, Leila Valizadeh; Editing and review: Vahid Zamanzadeh, Leila Valizadeh, Elham Navab, Hossein Matlabi; Methodology, initial draft preparation, and date analysis: All authors.

Conflicts of interest

The authors declared no conflicts of interest.

Acknowledgments

The authors would like to thank Vice Chancellor for Research of Shahid Beheshti University of Medical Sciences and, all participants in this study for their cooperation.

مقاله پژوهشی

چالش‌های ادراک‌شده سالمندان از شکاف بین‌نسلی: یک مطالعه کیفی

افسانه پورملامیرزا^۱، لیلا ولی‌زاده^۲، الهام نواب^۳، حسین مطلبی^۴، وحید زمان‌زاده^۵

۱. گروه پرستاری سالمندی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲. گروه پرستاری کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۳. گروه پرستاری سالمندی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

۴. گروه بهداشت سالمندی، دانشکده علوم بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران.

۵. گروه پرستاری داخلی-جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation Pourmollamirza A, Valizadeh L, Navab E, Matlabi H, Zamanzadeh V. [Perceived Challenges of the Intergenerational Gap among Elderly Adults: A Qualitative Study (Persian)]. *Iranian Journal of Ageing*. 2026; 20(4):140-153. <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2025.4129.1>

doi <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2025.4129.1>

حکیده

اهداف: شکاف بین‌نسلی به‌عنوان یکی از پیامدهای بارز تحولات اجتماعی، فرهنگی و فناورانه در جوامع، منجر به تغییرات چشمگیری در روابط میان نسل‌های سالمند و جوان شده است. پژوهش حاضر با هدف کشف و تبیین چالش‌های ادراک‌شده سالمندان از شکاف بین‌نسلی انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه کیفی در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در شهر تهران، ایران انجام شد. مشارکت‌کنندگان شامل ۲۱ فرد سالمند (۱۱ زن و ۱۰ مرد) در محدوده سنی ۶۵ تا ۸۰ سال بودند که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته گردآوری و سپس با بهره‌گیری از مراحل تحلیل محتوای کیفی، تحلیل شدند.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌ها منجر به استخراج ۹۷ کد اولیه شد که در نهایت در ۳ طبقه اصلی طبقه‌بندی شدند: ۱. طردشدگی: تجربه کاهش ارتباطات سالمندان با نسل جوان و احساس کنار گذاشته شدن از بسترهای خانوادگی و اجتماعی؛ ۲. تضعیف منزلت: ادراک کاهش احترام، بی‌توجهی به نقش‌ها و تجارب سالمندان و افت جایگاه اجتماعی آنان نزد نسل جوان؛ ۳. تعارضات بین‌نسلی: بروز تنش‌ها و ناسازگاری‌ها بین سالمندان و افراد نسل جوان.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان می‌دهد شکاف بین‌نسلی از دیدگاه سالمندان پدیده‌ای چندبعدی است که می‌تواند تجربیات منفی و چالش‌های ناخوشایندی را برای آن‌ها داشته باشد. وجود این چالش‌ها می‌تواند نسل سالمند را در معرض اختلالات متفاوتی قرار دهد. از این رو ضرورت دارد سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان اجتماعی و فعالان حوزه سالمندی با اتخاذ رویکردهای میان‌نسلی، زمینه تعامل و گفت‌وگوی مؤثر میان نسل‌ها را فراهم کنند و از طریق برنامه‌هایی فرهنگی، آموزشی و اجتماعی، در جهت کاهش شکاف بین‌نسلی گام بردارند.

کلیدواژه‌ها: شکاف بین‌نسلی، سالمند، تحلیل محتوای کیفی

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۲۵ فروردین ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۳۱ تیر ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۱۲ فروردین ۱۴۰۵

* نویسنده مسئول:

دکتر وحید زمان‌زاده

نشانی: تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه پرستاری داخلی-جراحی.

تلفن: +۹۸ (۲۱) ۸۸۶۵۵۳۶۶

پست الکترونیکی: zamanzadeh@sbm.ac.ir

Copyright © 2026 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه

می‌کند. ایجاد و حفظ روابط با سایر نسل‌ها در دوران سالمندی از طریق ایجاد حمایت اجتماعی، عاطفی، روانی، خانوادگی و مالی در تأمین بهزیستی روان‌شناختی مؤثر است [۱۰]. این روابط بین‌نسلی تحت تأثیر پدیده شکاف بین‌نسلی می‌توانند با اختلال مواجه شوند [۱۱]. اختلال و نبود تعاملات مناسب بین‌نسلی برای سالمندان با اختلال در حس معنی‌داری در زندگی، حمایت اجتماعی و تطابق با سالمندی مرتبط است. همچنین می‌تواند نسل سالمند را با چالش‌هایی مانند انزوای اجتماعی، افسردگی و افت کیفیت زندگی روبه‌رو کند [۱۲-۱۵].

چالش‌های ایجادشده در اثر شکاف بین‌نسلی با تحت تأثیر قرار دادن سلامت روانی، جسمی، اجتماعی و معنوی در سالمندان ضرورت رسیدگی به این موضوع را آشکار می‌کند. در این راستا مطالعات دقیق و ارائه راهکارهای مناسب و عملی از سوی مراقبین سلامت ضروری است [۱۶]. ارائه راهکارهای مناسب برای حل این چالش، نیازمند دانش مناسب در این حوزه است. شکاف بین‌نسلی فرایندی متغیر، نسبی، پویا و وابسته به زمینه است؛ بنابراین باتوجه‌به پیچیدگی این پدیده و تأثیر عوامل زمینه‌ای در آن، برای ایجاد دانش مناسب، وجود مطالعات بومی غنی لازم است. بررسی‌ها نشان می‌دهند دانش تئوری شکاف بین‌نسلی در بستر فرهنگی و اجتماعی ایران غنی نیست [۴، ۱۷]. همچنین جست‌وجوهای انجام‌شده نشان داد تاکنون مطالعه‌ای در ایران، به چالش‌هایی که تحت تأثیر شکاف بین‌نسلی برای سالمندان رخ می‌دهد نپرداخته است؛ از این‌رو وجود مطالعاتی که آشکارکننده این مهم باشد ضروری است.

بررسی تجربه افراد درگیر در چالش‌ها و پدیده‌های اجتماعی یکی از مناسب‌ترین منابع برای شناخت و کسب دانش است [۱۸]. باتوجه‌به یادداشت‌ها و نتیجه‌گیری‌های فوق و باتوجه‌به اهمیت موضوع، محققان در این مطالعه با رویکرد تحلیل محتوای کیفی به کشف و تبیین چالش‌های ادراک‌شده سالمندان از شکاف بین‌نسلی پرداختند.

روش مطالعه

مطالعه حاضر با هدف کشف و تبیین چالش‌های ادراک‌شده سالمندان از شکاف بین‌نسلی بوده و با روش تحلیل محتوای مرسوم انجام شد. در این روش با تفسیر ذهنی اطلاعات متنی از طریق فرایند طبقه‌بندی سیستماتیک کدگذاری و شناسایی تم‌ها و الگوها، دانش و درک از پدیده مورد مطالعه کسب می‌شود [۱۹، ۲۰]. مطالعات قبلی مناسبی در رابطه با هدف پژوهش یافت نشد؛ از این‌رو این روش، جهت کسب دیدگاه مشارکت‌کنندگان و نشان دادن شکاف بین‌نسلی به‌عنوان یک پدیده کلیدی استفاده شد. جهت گزارش در این مقاله از چک‌لیست استانداردهای گزارشگری تحقیقات کیفی^۱ [۲۱] استفاده شد.

عدم درک متقابل نسل سالمند و نسل جوان از همدیگر که به‌صورت عدم درک ارزش‌های هم‌رخ می‌دهند، شکاف بین‌نسلی نامیده می‌شود. شکاف بین‌نسلی در واقع پاسخی به تمایزات و تفاوت‌های پایدار بین نسل سالمند و جوان است که در جوامع کنونی یک واقعیت اجتماعی به شمار آید [۱]. در قرن حاضر، شکاف بین‌نسلی یک چالش اجتماعی در اکثر کشورهاست [۲]. این موضوع در بین نسل سالمند و نسل جوان کشورهای آسیایی به دلیل وابستگی بالاتر، ترجیح وابستگی نسبت به فردیت و پیروی از رسوم، بیشتر نمود پیدا کرده است [۳]. ایران نیز با قرارگیری در این منطقه با این چالش روبه‌رو است. در مطالعه فراتحلیلی‌ای که در سال ۲۰۱۸ منتشر شد، مطالعاتی که در ایران به موضوع شکاف بین‌نسلی پرداخته بودند مرور شدند. طی ۱۰ مطالعه که بین سال‌های ۱۳۹۶-۱۳۸۹ انجام‌شده بود، وجود تفاوت بین‌نسلی در ایران مورد تأیید قرار گرفت [۴].

در نظریه‌های جامعه‌شناسی، مفهوم شکاف به تمایزات و تفاوت‌های پایداری اطلاق می‌شود که در بستر تحولات و تعارض‌های اجتماعی و سیاسی شکل می‌گیرند. این شکاف عمدتاً در قالب تقابل میان شیوه‌های زندگی سنتی و مدرن بروز می‌یابد [۱]. وجود این شکاف بین سنت و مدرنیته عموماً عامل اصلی شکاف بین نسل‌ها نیز هست. تغییرات و دگرگونی‌های اجتماعی در سیستم جامعه که عموماً متأثر از تغییرات حاصل از مدرنیزاسیون است، موجب تغییرات ساختار خانواده، تغییر دیدگاه نسبت به مسائل مذهبی، اقتصادی، تغییرات فناوری و فردگرایی در نسل جوان می‌شود [۵، ۶]. طبق نظریه تغییر نسلی رونالد اینگلهارت گذر از نسلی به نسل دیگر با تغییراتی بنیادی در فرهنگ و ارزش همراه است و عموماً وجود مجموعه‌ای از تغییرات در سطح سیستم باعث ایجاد تغییراتی در سطح فردی می‌شود [۷]. وجود این تغییرات اساسی در ارزش، دیدگاه و رفتار در نسل جوان، در تقابل با نظام‌های اعتقادی و رفتارهای اجتماعی سنتی نسل سالمند است [۱]. از سوی دیگر این تغییرات در میان نسل جوان، روابط بین سالمندان و آن‌ها را تحت تأثیر قرار داده و موجب شکاف بین‌نسلی می‌شود [۸].

شکاف بین‌نسلی با ایجاد تقابل بین‌نسلی می‌تواند با چالش‌هایی برای جوامع و نسل‌های مختلف همراه باشد. مطالعات انجام‌شده در برخی کشورها نشان می‌دهند نسل سالمند تحت تأثیر شکاف بین‌نسلی می‌تواند با چالش‌های اساسی روبه‌رو باشند. ایجاد ارتباط با افراد پیرامون و تشکیل شبکه اجتماعی در سالمندان عامل مهمی در بهزیستی اجتماعی آن‌هاست. براساس نظریه تبادل اجتماعی، روابط بین‌نسلی به‌عنوان هر شکلی از مبادله بین نسل‌ها محسوب می‌شود. ۶ بعد اصلی در این مبادله شامل همبستگی ساختاری، مشارکتی، عاطفی، توافق، هنجاری و عملکردی هستند [۹]. وجود این تبادلات و روابط بین‌نسلی نقش مهمی در تضمین سلامت روان و رفاه افراد سالمند ایفا

1. Standards for Reporting Qualitative Research (SQRS)

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی سالمندان مشارکت‌کننده

ردیف	سن	جنسیت	وضعیت تأهل	میزان سواد	وضعیت اشتغال	ترتیبیات زندگی*
۱	۶۷	زن	متأهل	ابتدایی	خانه‌دار	همسر
۲	۶۵	زن	متأهل	دیپیرستان	خانه‌دار	همسر و پسر
۳	۷۰	زن	همسر فوت‌شده	ابتدایی	بازنشسته	تنها
۴	۷۰	زن	مجرد	بی‌سواد	بازنشسته	خواهر
۵	۶۵	زن	متأهل	لیسانس	خانه‌دار	همسر
۶	۸۰	زن	همسر فوت‌شده	بی‌سواد	خانه‌دار	دختر
۷	۶۸	زن	متأهل	ابتدایی	خانه‌دار	همسر
۸	۷۵	زن	همسر فوت‌شده	بی‌سواد	خانه‌دار	خانواده پسر
۹	۷۳	زن	همسر فوت‌شده	فوق‌دیپلم	خانه‌دار	تنها
۱۰	۷۷	زن	همسر فوت‌شده	ابتدایی	خانه‌دار	دختر
۱۱	۷۱	مرد	همسر فوت‌شده	بی‌سواد	بازنشسته	تنها
۱۲	۷۰	مرد	متأهل	ابتدایی	بازنشسته	همسر
۱۳	۶۵	مرد	مجرد	فوق‌دیپلم	شاغل	تنها
۱۴	۶۵	مرد	همسر فوت‌شده	بی‌سواد	شاغل	تنها
۱۵	۶۹	مرد	متأهل	بی‌سواد	بازنشسته	همسر
۱۶	۶۵	مرد	متأهل	ابتدایی	بازنشسته	همسر
۱۷	۶۶	مرد	متأهل	لیسانس	بازنشسته	همسر
۱۸	۷۷	مرد	همسر فوت‌شده	بی‌سواد	بازنشسته	تنها
۱۹	۶۸	مرد	متأهل	راهنمایی	شاغل	همسر و فرزندان
۲۰	۷۳	مرد	همسر فوت‌شده	ابتدایی	شاغل	تنها
۲۱	۸۰	مرد	متأهل	ابتدایی	بازنشسته	همسر

سالمند

(Tnemegnarra Gnivil): ترتیبیات زندگی/با چه کسی یا چه کسانی

در شهر تهران، از مناطق مختلف شهر، با مراجعه به سراهای محله انتخاب شدند. منظور از داشتن تجربیات غنی در مطالعه حاضر، سالمندانی بودند که درگیر تعاملات با نسل جوان بوده و تجربه شکاف بین‌نسلی را داشتند. اهداف، روش و محرمانه بودن مطالعه برای افرادی که به شرکت در مطالعه تمایل داشتند توضیح داده شد و سپس فرم‌های رضایت آگاهانه توسط آن‌ها امضا شد. برای شرکت‌کنندگان بی‌سواد، فرم در حضور شخص دیگر برای آن‌ها خوانده می‌شد و سپس امضا می‌شد. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق، چهره‌به‌چهره و فردی به‌صورت نیمه‌ساختاریافته انجام شد. زمان و مکان مصاحبه توسط مشارکت‌کنندگان انتخاب شد. محل مصاحبه‌ها سرای محله، خانه و محل کار مشارکت‌کنندگان بود. مصاحبه‌های انجام‌شده

مشارکت‌کنندگان در این مطالعه با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، از بین سالمندان شهر تهران (ایران) انتخاب شدند. برای کسب درک جامع از موضوع مورد مطالعه، حداکثر تنوع در انتخاب مشارکت‌کنندگان در نظر گرفته شد. مشارکت‌کنندگان در مطالعه شامل ۲۱ سالمند، (۱۱ زن و ۱۰ مرد) ۶۵ تا ۸۰ ساله بودند (جدول شماره ۱). معیارهای ورود به مطالعه: سن ≥ 65 ، توانایی برقراری ارتباط و تمایل به همکاری با محقق و عدم ابتلا به بیماری روانی و شناختی شناخته‌شده که از طریق پرسش در رابطه با بیماری‌ها و داروهای مصرفی صورت می‌گرفت. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع انجام شد.

پس از اخذ مجوز اخلاق، سالمندانی که تصور می‌شد اطلاعات و تجربیات غنی در رابطه با شکاف نسلی دارند، به‌صورت هدفمند

روند پژوهش به طریقی که قابل پیگیری کردن باشد، تضمین شد. مراحل تحقیق، داده‌ها، تصمیم‌های اخذ شده و فعالیت‌های محقق درباره چگونگی جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها، به‌طور دقیق مستند و ثبت شد. تشریح کامل مسیر پژوهش و اقدامات صورت گرفته توسط محققان به‌منظور تأیید پذیری^۶ صورت گرفت. به‌منظور افزایش انتقال پذیری^۷ سعی شد تا مشارکت کنندگان با حداکثر تنوع انتخاب شوند و مشخصات آن‌ها به‌طور کامل ارائه شود.

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها به تشکیل ۹۷ کد اولیه، ۱۱ زیر طبقه و ۳ طبقه پردشدگی، تضعیف منزلت و تعارضات بین نسلی منجر شد.

پردشدگی

این مفهوم به حالتی اطلاق می‌شود که در آن سالمند احساس می‌کند از گروه، جامعه و محیط کنار گذاشته شده است. افراد طی تجربیاتی که از ارتباطات خود با افراد نسل جوان در محیط‌های مختلف دارند به خود پندارهای دست می‌یابند که متشکل از ابعاد منفی تنهایی و جدایی تحمیل شده، گسست ارتباطات، به حاشیه رانده شدن و مشارکت اجتماعی مختل شده است.

تنهایی و جدایی تحمیل شده

ارتباطات سالمندان با نسل جوان تحت تأثیر تغییرات ایجاد شده در سبک زندگی نسل جوان طی تغییرات اجتماعی و تغییرات سبک ارتباطی آن‌ها، تغییرات اساسی پیدا کرده است. طی این رخدادها سالمند احساس می‌کند نسل جوان از او جدا شده و وی در تنهایی زیست می‌کند.

«من آگه بخوام حرف دلم رو بزنم واقعیتش اینه که بچه‌های جوان خیلی راغب به ارتباط با ماها دیگه نیستن، اونا می‌رن بیشتر دنبال ارتباط با دوست‌ها و هم‌سن‌های خودشون. این ما هستیم که تنها موندیم (م ۶).»

گسست ارتباطات

تغییرات رخ داده در سبک زندگی نسل جوان باعث می‌شود سالمند امکان و توان برقراری ارتباط با نسل جوان را همانند قبل نداشته و ارتباطات خود را از دست رفته بداند.

«ما که همیشه تنهایییم. الان دیگه همه ان قدر گرفتاری دارن که خیلی وقت رفت و آمد براشون نمی‌مونه. بچه‌ها که همه‌ش درگیر زندگی خودشونن (م ۱۹).»

۴۵ تا ۶۰ دقیقه به طول انجامیدند. برای انجام مصاحبه، راهنمای مصاحبه توسط گروه پژوهشی طراحی شد. مصاحبه‌ها ابتدا با معرفی و ارائه اطلاعات در مورد پژوهش و پرسش چند سؤال به‌منظور ایجاد محیط دوستانه و برقراری ارتباط دوطرفه آغاز شد. سپس از این سؤالات کلی استفاده می‌شد: «لطفاً تجربیات خود را در مورد شکاف نسلی بین خود و نسل‌های جوان را به اشتراک بگذارید؟»؛ «لطفاً تجربیات خود را در رابطه با چالش‌هایی که در اثر شکاف بین خود و نسل جوان دارید به اشتراک بگذارید؟» استفاده می‌شد. برای دستیابی به اطلاعات بیشتر، سؤالاتی مانند «منظور شما از این چیست؟» و «می‌توانید یک مثال بزنید؟» مورد استفاده قرار گرفتند. مصاحبه‌ها توسط محقق با تجربه قبلی در مصاحبه در تحقیقات کیفی، از شهریور ۱۴۰۲ تا شهریور ۱۴۰۳ انجام شد. اشباع داده‌ها با ۱۹ مشارکت کننده به دست آمد. ۲ مصاحبه اضافی (۱ زن سالمند و ۱ مرد سالمند) برای کسب اطمینان انجام شد.

مصاحبه‌ها ضبط و کلمه به کلمه رونویسی شدند. متن مصاحبه‌ها به‌عنوان داده اصلی تحقیق استفاده شدند. صدای ضبط شده و متن مصاحبه‌ها برای کسب درک جامع، چندین بار توسط محقق مرور شدند. داده‌ها به‌طور هم‌زمان جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از رویکرد تحلیل محتوای مرسوم، توسعه یافته گرانهایم و لاندمن [۲۲] استفاده شد.

طی فرایند تجزیه و تحلیل برای کدگذاری، واحدهای معنایی، به‌عنوان مثال، کلمات، جملات یا پاراگراف‌های مربوط به سؤالات مصاحبه شناسایی و از مصاحبه‌های رونویسی شده استخراج شدند و کدها پدید آمدند. کدها براساس شباهت و تفاوت در زیرطبقات مختلف قرار گرفته و با ادغام زیرطبقات، طبقات توسعه یافتند. برای مدیریت داده‌ها از نرم‌افزار MAXQDA نسخه ۱۱ استفاده شد.

در این مطالعه برای اعتباربخشی داده‌ها و بررسی صحت علمی از معیارهای معرفی شده لینکلن و گوبا [۲۳] استفاده شد.

جهت دستیابی به اعتبار^۲، محقق سعی کرد با شرکت کنندگان در مطالعه تعامل طولانی مدت داشته باشد. همچنین با انجام بازبینی توسط مشارکت کنندگان^۳، در مرحله کدبندی، نتایج کار به تعدادی از مشارکت کنندگان بازگردانده شد (ارائه کدهای ۵ مصاحبه به مشارکت کنندگان برای ارزیابی و تأیید). علاوه بر این از بازبینی توسط همکار^۴ به‌صورت انجام بررسی‌های منظم توسط گروهی از کارشناسان که به تحقیق کیفی مسلط بودند، استفاده شد. فراهم کردن اطمینان پذیری^۵ در این مطالعه، از طریق ارائه

2. Creditability
3. Member check
4. Peer debriefing
5. Dependability

6. Confirm ability
7. Transferability

به حاشیه رانده شدن

«من یادم نمی‌آد حتی یک‌بار تو روی مادر و پدرم وایستاده باشم، ولی الان پسر من به چیزی می‌شه سریع صدایش رو برای من می‌بره بالا (م ۱۷)»

مرجعیت تضعیف شده

سالمندان طبق تجربه‌های قبلی خود، انتظار رجوع افراد به آن‌ها به دلیل دانش و تجربه را دارند. تغییرات رخ داده، نسل جوان را به سمت اتکا به خود سوق داده است که این موضوع نقش مرجعیت را در سالمندان را تضعیف کرده است.

«فکر می‌کنم هر چی سن ما بالاتر می‌ره حرف داره حرف بچه‌ها می‌شه. بچه که بودن از ما یه نظری می‌خواستن یه مشورتی می‌گرفتن، ولی الان برعکس شده انگار اونا فکر می‌کنن بیشتر از ما می‌دونن (م ۱۰)»

محدودیت در قدرت و نفوذ

تجربیات سالمندان نشان می‌دهد آن‌ها در تأثیرگذاری بر شرایط، وضعیت و افراد جوان نیز با مشکلاتی روبه‌رو هستند. نسل‌های جدید در برآورده کردن نیازهای خود وابستگی بیشتری به خود و منابع خارجی در جامعه دارند که این موضوع قدرت سالمند را در تأثیر و نفوذ بر آن‌ها کاهش داده است.

«خب این خیلی اتفاق می‌افته؛ من یاد پرشون وقتی درمورد چیزی نظر می‌دیم اونا قبول نمی‌کنن. نظر اونا نسبت به ما متفاوت؛ مثلاً پسر من می‌خواست برای یه مهمونی فامیل‌ها رو دعوت کنه. من گفتم فلانی و فلانی رو هم دعوت کن گفت نه و حرف من رو گوش نکرد. خب من ناراحت شدم که چرا اون کار رو کرد. مهمونی که اصلاً به من خوش نگذشت. همش به فکر این بودم که این اتفاق چرا افتاد و بچه من چرا باید این کار رو می‌کرد. پیش اون آدم‌ها بعداً خجالت کشیدم. نمی‌دونستم باید چی بهشون بگم (م ۲)»

مشارکت محدود در تصمیم‌گیری

اطلاعات، دانش و تجربه سالمندان، آن‌ها را نسبت به مشارکت در تصمیم‌گیری حائز شرایط می‌کند. تغییرات رخ داده در جوامع که با افزایش دسترسی به اطلاعات و دانش به‌روز برای جوانان همراه بوده است، این شرایط را برای سالمند رقابتی کرده است. سالمندان معتقدند نسل جوان آن‌ها را افرادی با دانش به‌روز ندانسته و برای تصمیم‌گیری کمتر به آن‌ها مراجعه می‌کنند.

«این بچه‌های جدیدتر ان قدر دیگه همه اطلاعاتشون رو از فضای مجازی گرفتن که خیلی دیگه نمی‌آد دنبال ارتباط برقرار کردن با ما باشن. آدم وقتی می‌خواد کاری بکنه و تصمیمی بگیره می‌ره خب از یه نفر که تو اون کار سرشته داره یا تجربه داره می‌پرسه. نسل جوان برای به دست آوردن اون دانش یا تجربه

مرکزیت توجه و تمرکز در نسل جوان را عوامل مختلفی تشکیل می‌دهد که این موضوع در اولویت بودن سالمند برای ارتباط و توجه به وی را به حاشیه می‌برد. درحقیقت سالمندان بر این باور هستند آن‌ها برای نسل جوان مورد توجه نبوده و رسیدگی به آن‌ها و نیازهایشان مهم به حساب نمی‌آید.

«دیدم که بچه خودم هم بعضی‌ها وقت‌ها منو کنار می‌ذاره. این جوون‌ها نسلی هستن که دیگه هیچ توجهی به ما بزرگ‌ترها ندارن. مورد توجهشون دیگه نیسیتیم. فقط خودشون و یه چیزایی رو که دلشون می‌خواد رو می‌بینن (م ۲)»

مشارکت اجتماعی مختل شده

نسل سالمند بر این باور است که فعالیت‌های اجتماعی و مشارکت آن‌ها در میان نسل جوان با محدودیت روبه‌رو است. این محدودیت تحت تأثیر عواملی از قبیل عدم تمایل نسل جوان برای اجتماع با سالمند و نداشتن حرف و فعالیت مشترک رخ می‌دهد.

«خانواده دخترهام و پسرهام هر هفته خونه یکی جمع می‌شن و دورهمی دارن. اون اوایل من و همسر من رو هم دعوت می‌کردن ما هم می‌رفتیم. خب جمع خیلی جوان‌پسند بود. اونا هم وقتی جمع می‌شن دوستاشون رو هم می‌گن بیان ۲۰ نفر یا بیشتر می‌شدن باهم می‌گفتن می‌خندیدن. ما هم یک طرف می‌نشستیم بعد دیگه کم‌کم حذف شدیم. ما فکر می‌کردیم اونا وقتی ما هستیم معذب هستن (م ۷)»

تضعیف منزلت

دوران سالمندی برای افراد مرحله‌ای در زندگی به شمار می‌آید که افراد طی آن انتظار برخوردی ارزشمند و شایسته از سوی اطرافیان را دارند. تجربه سالمندان نشان می‌دهد شکاف بین نسلی با تأثیرگذاری بر فرهنگ و ارزش‌های نسل جوان، دیدگاه آن‌ها را نسبت به ارزشمند شمردن سالمندان متزلزل کرده و منزلت و جایگاه سالمندان را تضعیف کرده است. تجربه تضعیف منزلت در سالمندان دارای ویژگی‌هایی، از جمله کاهش احترام در برخوردها، مرجعیت تضعیف شده و محدودیت در قدرت و نفوذ است.

کاهش احترام در برخوردها

سالمندان بر این باورند نسل جوان در برخی از رفتارها و برخوردها از رفتار و زبان مؤدبانه استفاده نمی‌کند. از سوی دیگر در برخی موارد شدیدتر این موضوع به سمت رفتارهای تحقیرآمیز حرکت کرده که با مسئله احترام آن‌ها منافات دارد.

دیگه به ماها احتیاج ندارن یا اصلاً فکر می‌کنن ما خیلی چیزا رو نمی‌دونیم و بلد نیستیم پس سراغ ما هم نمی‌آن (م ۳۴)»

تعارضات بین نسلی

دوره‌های مختلف زمانی، ویژگی و شرایط منحصر به فرد خود را دارند. افرادی که در یک دوره زمانی زندگی می‌کنند عموماً تحت تأثیر شرایط، با افراد سایر دوره‌های زمانی تفاوت‌های معناداری از نظر عقاید، ارزش و رفتار پیدا می‌کنند. مدرنیزاسیون در سال‌های گذشته، تغییرات جوامع را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. نسل‌هایی که هم‌زمان با این تغییرات در حال رشد بوده‌اند تفاوت‌های اساسی با نسل‌های پیشین خود دارند. از سوی دیگر سرعت تغییرات در جوامع به شدت بالا بوده؛ به طوری که نسل‌های سالمند توان تطابق و همگامی با آن‌ها را نداشته‌اند. این موضوع زمینه تعارضات بین آن‌ها و نسل جوان را ایجاد کرده است. این تعارضات در ابعاد مختلفی نمود پیدا کرده و دارای طیف‌های مختلف نیز هست. به طوری که آن‌ها تجربه‌های متفاوتی از عدم توافق، بحث و درگیری را در ارتباطات فردی، خانوادگی و اجتماعی با نسل جوان داشته‌اند.

عدم توافق در عقیده، ارزش و رفتار

با عمیق شدن تفاوت‌ها در عقیده، ارزش و رفتار بین نسل‌های مختلف، کسب تفاهم بین آن‌ها با مشکلاتی مواجه می‌شود. تجربه سالمندان نشان می‌دهد آن‌ها تفاوت‌های متنوع و پیچیده‌ای در عقاید، ارزش و رفتار با نسل جوان دارند و در مواردی در کسب تفاهم بر سر این تفاوت‌ها موفق نیستند.

«من خودم مادرم خیلی سخت‌گیر بود؛ مثلاً بودن کسایی که اون موقع مینی‌ژوب می‌پوشیدن، ولی مادر من اجازه نمی‌داد. من خیلی از اون قانون‌ها نمی‌تونستم بیرون پیام. جرئتش رو نداشتم زیاد مخالفت کنم، ولی بچه‌ها الان این‌جوری نیستن. دخترهام خیلی راحت شاید با حرف مخالفت کنن و اون‌جوری که دلشون بخواد زندگی کنن؛ مثلاً من خیلی موافق جدا زندگی کردنشون نبودم، ولی خوب اونا قبول نکردن حتی قبول نکردن با هم زندگی کنن. الان جداجدا دارن مجردی زندگی می‌کنن (م ۱)»

بحث در خصوص عقیده، ارزش و رفتار

عدم توافق در عقیده، ارزش و رفتار در بین نسل‌ها می‌تواند موجب رودررویی آن‌ها شود. این رودررویی‌ها در روابط بین نسلی می‌تواند ایجادکننده سوءتفاهم و بحث باشد. سالمندان تجربه بحث در رابطه با درست یا نادرست بودن و پذیرش یا رد نظرات مخالف را دارند. اطلاعات به دست آمده نشان می‌دهد بحث در موضوعات حساسی مانند مذهب، سیاست و اخلاق رخداد بیشتری داشته و مردان سالمند تجربه‌های بیشتری از بروز رویارویی دارند.

«من مسیرم خیابان فرشته است اون مسیر رو که می‌رم کافی شاپ زیاده. این بچه‌ها رو زیاد می‌بینم که اونجا یه سیگار دستشونه پیاده‌رو رو می‌بندن و ایسادن دارن با هم حرف می‌زنن و بگو بخند می‌کنن. اونجا که نگاه می‌کنم می‌بینم چه رفتارهای متفاوت و خاصی دارن که شاید اصلاً برای من تعریف نشده است. اوایل که می‌خواستم رد بشم عصبانی می‌شدم که این چه رفتارهاییه چرا پیاده‌رو رو بستین من که دیگه نمی‌تونم برم از خیابون رد بشم. این چه مدل لباس پوشیدنیه. چرا با هم دیگه این‌جوری حرف می‌زنن. چند بار هم باهاشون بحث کردم (م ۱۴)»

درگیری در خصوص عقیده، ارزش و رفتار

عدم درک سالمندان و نسل جوان از تفاوت‌های همدیگر نسبت به عقاید، ارزش و رفتار، در صورتی که با تفاهم، کنار آمدن و حل مسئله همراه نباشد، می‌تواند موجب تنش بین آن‌ها شود. تجربه سالمندان نشان داد وجود این تفاوت‌ها از منابع اصلی درگیری و دعوا بین آن‌ها و نسل جوان است.

«بعضی وقت‌ها فکر می‌کنم خونه‌مون تبدیل شده به میدون جنگ. بیشتر مواقع این اتفاق سر مسائل مالی هم می‌افته. بچه‌ها یا انتظاراتشون زیاده یا دلشون می‌خواد جوری که خودشون می‌خوان رفتار کنن. خب خیلی وقت‌ها هم برای من این قابل قبول نیست. بهشون می‌گم اگه از من داری کمک مالی می‌گیری پس باید حرف منم گوش بکنی، ولی اونا یه ساز دیگه می‌زنن و معمولاً هم به دعوا ختم می‌شه (م ۲۱)»

بحث

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد سالمندان طی شکاف نسلی بین خود و نسل جوان با چالش‌های طردشدگی، تضعیف منزلت و تعارضات بین نسلی روبه‌رو هستند.

در مطالعه حاضر سالمندان با طردشدگی از سوی نسل جوان روبه‌رو بودند که طی آن، کنار گذاشته شدن از گروه، جامعه و محیط توسط نسل جوان را تجربه می‌کردند. مطالعات نشان می‌دهند در فرهنگ‌های سنتی، تعاملات سالمند با نسل جوان از اهمیت زیادی برخوردار است. این تعاملات نقش مهمی در حفظ منزلت اجتماعی و احساس هویت سالمندان ایفا می‌کند که با رخداد شکاف بین نسل‌ها این تعاملات از سوی نسل جوان به دلایل مختلفی کمتر شده یا نادیده گرفته می‌شود و در نتیجه آن افراد سالمند با احساس طردشدگی روبه‌رو می‌شوند [۲۴، ۲۵]. در این راستا، باتلر رابرت در نظریه تبعیض سنی به این مسئله اشاره دارد که وجود نگرش‌ها و باورهای منفی نسبت به سالمندان، به‌ویژه در میان نسل‌های جوان‌تر، موجب می‌شود آن‌ها تمایل کمتری به ارتباط با سالمندان داشته باشند و حضور آن‌ها در فعالیت‌های اجتماعی، تصمیم‌گیری‌ها و تعاملات بین نسلی نادیده

تعارضات را ایجاد می‌کنند. نتایج مطالعه‌های (۲۰۱۷) اوریک و (۲۰۲۴) در نشان می‌دهد سالمندان عموماً به شیوه زندگی و عقاید قدیمی عادت داشته و پذیرش ایجاد تغییر در عقیده و رفتار برای آن‌ها آسان نیست؛ بنابراین با نسل جوان که با فرهنگ و ارزش‌های متفاوتی رشد پیدا کرده‌اند تفاوت‌هایی دارند. این تفاوت‌ها می‌تواند منبع تنش بین آن‌ها باشد [۳۲، ۳۳]. در مطالعه حاضر نیز سالمندان به عدم توانایی در تطابق و هماهنگی با نسل جوان اشاره کرده و نتیجه آن را ایجاد تعارض می‌دانند. همچنین سالمندان در مطالعه حاضر تعارضات در شدت‌های مختلفی را تجربه می‌کردند و در این میان مردان سالمند، تجربه تعارضات متعدد و با شدت بالا را بیشتر داشتند. این در حالی است که مطالعه (۲۰۲۲) نازیا این شرایط را در زنان سالمند بیشتر گزارش می‌کند [۳۴]. این تفاوت می‌تواند مربوط به فرهنگ جمعی جوامع باشد. عموماً به علت حاکم بودن فرهنگ مردسالارانه در جامعه ایرانی، پذیرش تفاوت‌ها از سوی مردان سالمند سخت‌تر صورت می‌گیرد.

نتیجه‌گیری نهایی

شکاف بین‌نسلی میان سالمندان و نسل جوان، از جمله پدیده‌های اجتماعی چندبعدی است که می‌تواند پیامدهای قابل توجهی بر وضعیت روانی، اجتماعی و کیفیت زندگی سالمندان داشته باشد. یافته‌های این پژوهش، ضمن هم‌راستایی با نتایج مطالعات پیشین، نشان‌دهنده آن است که این شکاف از سوی سالمندان به‌مثابه چالشی عمیق با ابعاد چندبعدی درک می‌شود. این چالش با بروز طردشدگی، تضعیف منزلت و تعارضات بین‌نسلی برای سالمند همراه است که می‌تواند پیامدهایی منفی برای سالمندان ایجاد کرده و سطح سلامت و کیفیت زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. چشم‌انداز حاصل از مطالعه حاضر در رابطه با چالش‌های ایجادشده برای سالمندان که ناشی از شکاف نسل است ضرورت طراحی، ارائه و اجرای راهکارهای مناسب را نمایان می‌کند. از سوی دیگر سالمندان به‌عنوان یکی از گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه، نیازمند حمایت‌های اجتماعی، فرهنگی و روانی گسترده‌تری هستند. توجه به شکاف بین‌نسلی و تلاش برای کاهش آن، ضرورتی جدی به شمار می‌رود. در این راستا، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی محققین، مطالعاتی را برای تحلیل پیامدهای روان‌شناختی ناشی از چالش‌های شکاف بین‌نسلی در سالمندان، برای ارائه مداخلات مؤثر انجام دهند. همچنین طراحی و اجرای مطالعاتی که به بررسی مداخلات مناسب برای شناسایی برنامه‌هایی در جهت کاهش شکاف بین‌نسلی است ضروری است. از سوی دیگر تدوین و اجرای برنامه‌هایی در بستر جوامع با هدف تقویت پیوندهای بین‌نسلی، ایجاد بسترهای مناسب برای تعامل و تبادل تجربه میان نسل‌ها می‌تواند گام‌هایی اساسی در جهت کاهش شکاف بین‌نسلی و جلوگیری از ایجاد گسست بین‌نسلی باشد.

بگیرند که این نوع نگرش منجر به حاشیه‌نشینی و نادیده‌انگاری سالمندان می‌شود [۲۶].

در راستای نتایج به‌دست‌آمده در مطالعه حاضر، مطالعه‌های کابلنگا [۲۷] در سال ۲۰۱۷ انجام داد نشان می‌دهد سالمندان در اثر شکاف بین‌نسلی دچار تنهایی شده و حمایت نسل جوان را از دست می‌دهند. این مطالعه نیز نشان می‌دهد اختلال در ارتباط از مهم‌ترین مشکلات ناشی از شکاف بین‌نسلی است که سالمندان را به سوی طردشدگی و تنها شدن سوق می‌دهد. سالمندان منبع ارتباط برای نسل جوان به شمار نیامده و آن‌ها عموماً تلاشی برای ارتباط‌سازی با سالمندان نمی‌کنند. همچنین مفهوم به حاشیه رانده شدن سالمندان در مطالعه اکاس زوسک و همکاران (۲۰۲۴)، هم‌راستا با نتایج مطالعه حاضر است [۲۸]. نتایج این مطالعه نشان داد ترک نسل سالمند، توجه به نیازهای خود و برقراری ارتباط باهم نسل‌ها از سوی نسل جوان، توجه آن‌ها را نسبت به سالمندان کم می‌کند و این موضوع موجب ایجاد احساس به حاشیه رانده شدن در سالمند می‌شود.

در فرهنگ‌های شرقی و اسلامی، احترام به افراد سالمند یک اصل اخلاقی و ارزشی است. رشد سالمندان در این فضا، موجب ایجاد انتظار در آن‌ها برای حفظ این ارزش از سوی نسل جوان شده است [۲۹]. تجارب سالمندان در مطالعه حاضر نشان داد شکاف بین‌نسلی با تأثیرگذاری بر فرهنگ و ارزش‌های نسل جوان موجب شده است دیدگاه نسل جوان نسبت به ارزشمند شمردن سالمندان متزلزل شده و آن‌ها با چالش تضعیف منزلت مواجه شوند. نتایج مطالعه هانگ ساب که در سال ۲۰۲۱ انجام شده است نشان می‌دهد در کشور کره جنوبی تغییرات اجتماعی، دیدگاه نسل جوان را نسبت به سالمندان تغییر داده و احترام به سالمند طی سال‌های گذشته توسط نسل جوان مورد سؤال و چالش قرار گرفته است. تغییرات ساختار خانواده، فردگرایی و اختلافات بین‌نسلی از عوامل مهیاکننده این شرایط در این مطالعه ذکر شده‌اند [۳۰]. نتایج مطالعه حاضر نیز با این مطالعه هم‌راستا بوده و تجربه سالمندان در ایران نشان داد عواملی، مانند اتکا به خود در نسل جوان، تفاوت دیدگاه‌ها و اختلافات از عوامل ایجاد تضعیف منزلت آن‌ها است.

مفهوم تعارضات بین‌نسلی از دیگر تجربه‌های سالمندان در رابطه با شکاف بین‌نسلی است که حاصل تفاوت عقیده، ارزش و رفتار در بین آن‌ها است. طبق نظریه مانهایم نسل‌های مختلف به‌دلیل تجربه کردن رویدادهای تاریخی متفاوت در دوره‌های شکل‌گیری ذهنی‌شان، دیدگاه‌ها و ارزش‌های متفاوتی دارند. این تفاوت‌ها می‌توانند در صورت عدم درک، به تعارضات مختلفی بین نسل‌های مختلف منجر شوند [۳۱].

تجربه سالمندان در مطالعه حاضر نیز نشان داد، نسل جوان در ابعاد مختلفی با آن‌ها در عقیده، ارزش و رفتار متفاوت هستند. این تفاوت‌ها در مواردی از سوی طرفین درک نشده و زمینه

موضوع شکاف بین‌نسلی و پیامدهای آن برای سالمندان، به‌دلیل جنبه‌های عاطفی و اجتماعی آن، ممکن است با نوعی احساس شرم یا انگ همراه باشد. در نتیجه ممکن است برخی از مشارکت‌کنندگان، به‌ویژه در بیان تجربه‌های منفی یا احساسات ناخوشایند خود، احتیاط کرده و از بیان کامل واقعیت‌ها خودداری کرده باشند. این موضوع، محدودیت مطالعه حاضر به شمار می‌آید. برای مدیریت این محدودیت توضیحاتی در رابطه با عمومی و همگانی بودن شکاف بین‌نسلی در میان سالمندان، به مشارکت‌کنندگان داده می‌شد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

مطالعه حاضر توسط کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران (IR.SBMU.PHARMACY.REC.1402.012) بررسی و تأیید شد. اهداف و روش مطالعه برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد. رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان قبل از شروع مطالعه و ضبط مصاحبه‌ها گرفته شد. شرکت‌کنندگان آزاد بودند که به اراده خود وارد مطالعه و خارج شوند. محرمانه بودن اطلاعات به مشارکت‌کنندگان اطلاع داده شد.

حامی مالی

این مقاله برگرفته از رساله دکتری افسانه پورملا میرزا در دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تأمین مالی شد.

مشارکت‌نویسندگان

مفهوم‌سازی: افسانه پورملا میرزا، وحید زمان‌زاده و لیلا ولی‌زاده؛ روش‌شناسی، تحقیق و بررسی، تحلیل، نگارش پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نوشته و بصری‌سازی: همه نویسندگان؛ اعتبارسنجی: وحید زمان‌زاده، لیلا ولی‌زاده و افسانه پورملا میرزا؛ منابع: افسانه پورملا میرزا؛ نظارت و مدیریت پروژه: وحید زمان‌زاده؛

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و همه شرکت‌کنندگان قدردانی می‌شود.

References

- [1] Najafiasl Z. Intergenerational gap: An emerging phenomenon in Iran. *International Journal of Social Sciences*. 2015; 5(1):59-70. [Link]
- [2] Chou WH, Li YC, Chen YF, Ohsuga M, Inoue T. Empirical study of virtual reality to promote intergenerational communication: taiwan traditional glove puppetry as example. *Sustainability*. 2022; 14(6):3213. [DOI:10.3390/su14063213]
- [3] Segal UA. Cultural variables in Asian Indian families. *Families in Society*. 1991;72(4):233-42. [DOI:10.1177/104438949107200406]
- [4] Panahi M, Alavyyun SH. [Generational distance in Iran: meta-analysis and criticism of previous research (Persian)]. *Intercultural Studies Quarterly*. 2018; 13(36):147-71. [Link]
- [5] Ashrafi Habibabadi Z, Ezzatzadeh M. The influence of utilizing social networks on the generation gap in families in 5th district of Tehran. *IAU International Journal of Social Sciences*. 2020; 10(3):49-62. [Link]
- [6] Pásztor J, Bak G. Digital divide: A technological generation gap. *Management, Enterprise and Benchmarking in the 21st Century*. 2020; 158-68. [Link]
- [7] Inglehart RF. *Cultural evolution: people's motivations are changing, and reshaping the world*. Cambridge: Cambridge University Press; 2018. [DOI:10.1017/9781108613880]
- [8] Mushtaq F, Saeed S. Transition in spouse selection: A study of Pakistani graduates and their parents. *Elementary Education Online*. 2021; 20(5):1193. [Link]
- [9] Nauck B, Steinbach A. Intergenerational relationships. *RatSWD Working Paper*, 2009. [DOI:10.2139/ssrn.1462084]
- [10] Chang Y, Huang J. Impacts of intergenerational care for grandchildren and intergenerational support on the psychological well-being of the elderly in China. *Revista Argentina de Clinica Psicológica*. 2020; 29(1):57-64. [Link]
- [11] Mo W. Successful Aging Among Older People: How Social Support Contributes to Psychological Health. 2021 3rd International Conference on Literature, Art and Human Development (ICLAHD 2021). 2021; 185-89. [DOI:10.2991/assehr.k.211120.035]
- [12] Yan Y. Intergenerational intimacy and descending familism in rural north China. *American Anthropologist*. 2016; 118(2):244-57. [DOI:10.1111/aman.12527]
- [13] Aoki T, Yamamoto Y, Ikenoue T, Urushibara-Miyachi Y, Kise M, Fujinuma Y, et al. Social isolation and patient experience in older adults. *The Annals of Family Medicine*. 2018; 16(5):393-8. [DOI:10.1370/afm.2257] [PMID]
- [14] Rehman I, Mohyuddin A. Social issues of senior citizens. *The Explorer Islamabad*. 2015; 8(1):301-6. [Link]
- [15] Jeong H, Yim HW, Nam BW. Independent predictors of depressive symptoms and social isolation on 2-year all-cause mortality among the Korean elderly in a population-based cohort study: Gender differences. *Epidemiology and Health*. 2022; 44:1-8. [DOI:10.4178/epih.e2022012] [PMID]
- [16] Barbero C, Hafeedh Bin Abdullah A, Wiggins N, Garrettson M, Jones DS, Guinn A, et al. Community health worker activities in public health programs to prevent violence: Coding roles and scope. *American Journal of Public Health*. 2022; 112(8):1191-201. [DOI:10.2105/AJPH.2022.306865] [PMID]
- [17] Sohrabzade M, Parnian L, Niazi M, Khajenouri B, Sadeghdehcheshme S. Qualitative studies generation gap among girls (case study: Kermanshah city). *Quarterly Journal of Women and Society*. 2019; 10(37):1-28. [Link]
- [18] Ratnapalan S. Qualitative approaches: Variations of grounded theory methodology. *Canadian Family Physician Medecin De Famille Canadien*. 2019; 65(9):667-8. [PMID]
- [19] Kleinheksel AJ, Rockich-Winston N, Tawfik H, Wyatt TR. Demystifying content analysis. *American Journal of Pharmaceutical Education*. 2020; 84(1):7113. [DOI:10.5688/ajpe7113] [PMID]
- [20] Lindgren BM, Lundman B, Graneheim UH. Abstraction and interpretation during the qualitative content analysis process. *International Journal of Nursing Studies*. 2020; 108:103632. [DOI:10.1016/j.ijnurstu.2020.103632] [PMID]
- [21] O'Brien BC, Harris IB, Beckman TJ, Reed DA, Cook DA. Standards for reporting qualitative research: A synthesis of recommendations. *Academic Medicine*. 2014; 89(9):1245-51. [DOI:10.1097/ACM.000000000000388] [PMID]
- [22] Graneheim UH, Lundman B. Qualitative content analysis in nursing research: Concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*. 2004; 24(2):105-12. [DOI:10.1016/j.nedt.2003.10.001] [PMID]
- [23] Lincoln YS, Guba EG. But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *New Directions for Program Evaluation*. 1986; 1986(30):73-84. [DOI:10.1002/ev.1427]
- [24] Wu X, Yuan Z. Understanding the socio-cultural resilience of rural areas through the intergenerational relationship in transitional China: Case studies from Guangdong. *Journal of Rural Studies*. 2023; 97:303-13. [DOI:10.1016/j.jrurstud.2022.12.001]
- [25] Awad R, Shamay-Tsoory S, Palgi Y. Fluctuations in loneliness due to changes in frequency of social interactions among older adults: A weekly based diary study. *International Psychogeriatrics*. 2023; 35(6):293-303. [DOI:10.1017/S1041610223000133] [PMID]
- [26] Butler RN. Ageism: A foreword. *Journal of Social Issues*. 1980; 36(2):8-11. [DOI:10.1111/j.1540-4560.1980.tb02018.x]
- [27] Kabelenga I. Zambian elders experiences and perceptions of the generation gap. *Anthropological Researches and Studies*. 2017; 1(7):3-15. [DOI:10.26758/7.1.1]
- [28] Łukaszewski B, Szot L, Kalinowski M, Niewiadomska I. Marginalisation and stereotypes relating to the elderly in the context of social changes and family problems. Generation gap and methods of prevention in Poland. *Journal of Modern Science*. 2024; 60(6):568-91. [DOI:10.13166/jms/196899]
- [29] Halim AA, Anas N, Mohamed AK, Said WM, Sabri MAA, Nazr ASDA. Islamic traditions on elderly care. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2024; 14(5):758-66. [DOI:10.6007/IJARBS/v14-i5/21150]
- [30] Hangsub C. A sociological study on the disgust of the young generation toward the elderly in Korean Society: Social causes. *Korean Journal*. 2021; 61(2):1-28. [Link]
- [31] Mannheim K, Keckskemeti P. *Essays on the Sociology of Knowledge*. Philosophy. 1953; 28(106):278-9. [Link]
- [32] Urick MJ, Hollensbe EC, Masterson SS, Lyons ST. Understanding and managing intergenerational conflict: An examination of influences and strategies. *Work, Aging and Retirement*. 2017; 3(2):166-85. [DOI:10.1093/workar/waw009]

- [33] Dere B, Başbüyük HH. Traversing intergenerational conflict: a phenomenological exploration across three generations grounded in solidarity. *Educational Gerontology*. 2024; 1-15. [DOI:10.1080/03601277.2024.2402852]
- [34] Ali N, Faruqi A. To Study the Conflict between three Generations of Men and Women. *Indian Journal of Physiotherapy & Occupational Therapy*. 2022; 16(2):1. [DOI:10.37506/ijpot.v16i2.18044]

This Page Intentionally Left Blank